

Mottagare
Regionstyrelsen

Motionssvar. College – en väg mot jämställd arbetsmarknad.

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Sammanfattning

I motion (RS 2019/303) från Sara Carlgren (V) med flera yrkas att ge gymnasie- och utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram mål och strategier avseende att främja en jämnare könsfördelning inom följande utbildningsprogram el- och energi-, teknik-, vård- och omsorg- och barn- och fritidsprogrammet, samt att stärka elever som är i klar minoritet i sin grupp. Syftet är att minska könsuppdelningen inom dessa gymnasieprogram då motionären menar att arbetsmarknaden är för könsuppdelad. De utbildningsprogram som motionärerna hänvisar till var vid tidpunkten tänkta att ingå i ett vård- och omsorgscollege och teknikcollege, varav det därefter fattades beslut om endast att etablera ett teknikcollege.

Läroplanen för gymnasie- och grundskolan innehåller skrivningar om skolans roll att bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. I remissyttrandet från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (RS 2019/199) beskrivs ett flertal utvecklingsinsatser som utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har arbetat med under åren 2013 – 2019 för att på olika sätt stärka det arbetet inom skolans olika funktioner.

Ett nuläge visar på olika sätt gymnasiet arbetar med dessa frågor i enlighet med läroplanen och som är en del i den pågående verksamheten. Därtill finns inom teknikcollege, som innefattar el- och energiprogrammet och teknikprogrammet, en framtagen jämställdhetsstrategi och -plan för att främja en inkluderande lärmiljö och aktiviteter för att bland annat stärka minoritetsgrupper under utbildningstiden, men också att verka för att fler tjejer söker sig till utbildningsprogrammet.

Ärendebeskrivning

Det har inkommit en motion från Sara Carlgren med flera (V) till regionstyrelsen. Motionären yrkar på att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag:

- att tydliga mål för fördelningen av könen på el- och energi-, teknik-,

- vård- och omsorg- och barn- och fritidsprogrammet tas fram
- att en strategi tas fram hur målen ska uppnås
- att stärka de elever som är i klar minoritet i sin grupp

I motionen beskrivs att arbetsmarknaden är alltför könsuppdelad.

Motionärerna skriver i motionen att en viktig orsak till den könsuppdelade arbetsmarknaden är den fördelning av pojkar och flickor som råder inom gymnasieskolans program och att det därför är viktigt att fortsätta arbeta för en ökad könsblandning inom de olika programmen.

Regionstyrelseförvaltningen har inhämtat remissyttrande från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (RS 2019/199) som menar att arbetet med att förändra elevers könsstereotypa programvalsmönster är aktualiserat sedan tidigare. De beskriver ett flertal genomförda utvecklingsinsatser under åren 2013 – 2019 med inriktning att stärka skolans arbete kring dessa frågor. Läroplanerna för gymnasie- och grundskolan innehåller beskrivningar om skolans roll att bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

([Läroplan \(Gy11\) för gymnasieskolan - Skolverket](#), [Läroplan och kursplaner för grundskolan - Skolverket](#)). Det är ett ständigt pågående förändringsarbete inom ramen för det breda vägledningsarbetet som är hela skolans ansvar.

Gymnasie- och utbildningsnämnden menar att intentionen i motionen är bra men pekar samtidigt på att ett arbete redan är påbörjat kring denna fråga. De hänvisar till det arbete som pågick inom projektet Kompetenta Gotland med att ta fram mål och strategier för jämställda utbildningar inom flera av yrkesprogrammen som även skulle omfatta teknikcollege. Det planerades för och genomfördes utbildningsinsatser för flera målgrupper, däribland elever, pedagoger och arbetsgivare inom dessa utbildningsprogram.

En uppdaterad lägesbeskrivning för år 2023 av insatser inom gymnasieskolan i arbetet att motverka könsstereotypa val och i att minska könsskillnader och öka jämställdhet visar på att det är en pågående fråga i verksamheten. Exempel på det arbetet är:

- Tjejgrupp på yrkesprogrammen (bygg- och anläggningsprogrammet, sjöfartsutbildningen och el- och energiprogrammet) som bland annat arbetar med att ta upp frågor kring könsroller och jämlikhet utifrån val av utbildning i möten med elever i grundskolan. Men ändamålet är också att stärka dem som grupp i minoritet.
- Inför gymnasievalet i mötet med utbildningsprogram, studie- och yrkesvägledningen och skolledningen så bidrar de till könsneutrala beslutsunderlag för eleven genom olika informations- och kommunikationsinsatser.
- Gymnasieelever erbjuds att arbeta med frågor kring sexualitet, samtycke och relationer utifrån förväntningar som ungdomar har på varandra, där det ingår att prata om maskulinitet och femininitet, om manliga och kvinnliga könsroller.

- Mentorsgrupp som aktivt arbetar med jämställdhetsfrågor och i mötet med eleven och vårdnadshavare har fokus på dessa frågor.

Inom ramen för teknikcollege, som omfattar utbildningarna teknikprogrammet och el- och energiprogrammet, finns en jämställdhetsplan framtagen som beskriver ambitioner och aktiviteter för att skapa en inkluderande lärandemiljö för alla elever som går en teknikcollegecertifierad utbildning genom att minska skillnader mellan könen och främja jämställdhet. I jämställdhetsplanen finns bland annat beskrivet aktiviteter riktade mot de företag teknikcollege samarbetar med och i möten med elever i åk 8 och 9 för att skapa intresse för utbildningarna. Planen är ett komplement till Wisbygymnasiets likabehandlingsplan (**Likabehandling - Region Gotland**). Vid etableringen av teknikcollege genomfördes ett flertal utbildningsinsatser avseende maskulinitetsnormer och jämställdhet för att öka kunskapen och medvetenheten om dessa frågor. Utbildningen omfattade både lärare, elever och deltagande företag. En insats som kan återfinns i framtagen plan.

Bedömning

I läroplanerna för både grundskola och gymnasieskola finns inskrivet att skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redovisar ett flertal utvecklingsinsatser som på olika sätt syftar till att stödja eleven att göra ett väl underbyggt val av utbildning och yrkesinriktning fri från könsstereotypa val.

Ett fortsatt viktigt arbete är också studie- och yrkesvägledningsarbetet inom grundskolan för att stärka ungas valkompetens och kunna fatta väl avvägda beslut om sin framtid oavsett kön, funktionsnedsättning, social eller kulturell bakgrund. Det möjliggör för eleven att ta väl informerade val utifrån eget intresse och förmåga och sett till arbetsmarknadens möjligheter och förutsättningar. Det möjliggör därmed ett bredare val till utbildningsprogrammen och utestänger inte omedvetet en stor potentiell resurs av elever för framtida kompetensförsörjning och bidrar till en mer jämlik och jämställd arbetsmarknad.

Med framtagen jämställdhetsplan inom ramen för teknikcollege, som kompletterar gymnasiet likabehandlingsplan, och som beskriver övergripande mål med arbetet och aktiviteter i syfte att stärka jämställdhetsarbetet och minska skillnader mellan könen, så anses motionen vara besvarad. Även om det saknas ett uttalat mål om könsfördelning inom programmet, framgår det av teknikcollege jämställdhetsplan att det finns en ambition att öka andelen tjejer på utbildningen.

Att ha tydliga mål och strategier som utvärderas efterhand bidrar sannolikt till ett större lärande om insatser som främjar arbetet och kan vara något att arbeta vidare med.

Beslutsunderlag

RS 2019/303 Motion College – en väg mot en jämställd arbetsmarknad

Remissyttrande

GVN 2019/199 Yttrande över motion. College – en väg mot en jämställd arbetsmarknad

Regionstyrelseförvaltningen
Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:
Motionären